

Karımşak Taşbayev

(1935)

Şair, Karımşak Taşbayev 15.01.1935 Tarihinde Oş ilinin Sovyet ilçesine bağlı Şarkıratma köyünde bir kolhozcu ailesinde doğdu. 1953 yılında kendi köyünde orta mektebi bitirdi. 1965 yılında Kırgız Mamleketik Üniversitesi Filoloji Famültesi Gazetecilik Bölümünden mezun oldu. İş hayatına 1953 yılında kendi köyünde maliye memuru olarak çalışmakla başladı. 1954-1957 yılları arasında askerlik görevini yerine getirdi. 1957 yılından jeoloji-keşif partisinde çalışmaya çalışmaya başladı. 1958 yılında "Kommunizm için" adlı ilçe gazetesinin sorumlu katıplığına atandı. 1965 yılından 1968 yılına kadar Oş ilinin "Lenin colu" gazetesinin redaksiyonunda edebî memuru, 1968 yılından "Leninçil caş (şimdiki Asaba)" gazetesinin özel muhabiri, 1976 yılından da "Kırgızistan Piorieri" gazetesinin Oş ili üzerine özel muhabir olarak çalıştı. 1970 yılından beri Kırgızistan Yazarlar Birliği'nin Oş ili bölümü Başkanı'dır.

Eserleri 1957 yılından itibaren yayımlanmaya

başladı. İlk şiir kitabı "Kırgız Tooloru (Kırgız Dağları)" adıyla 1969 yılında basıldı, bundan başka birçok şiir kitapları Kırgız ve Rus dillerinde yayınlandı. 1970 yılından beri Kırgız Yazarlar Birliği üyesidir.

ESERLERİ:

Kırgız Tooloru (Kırgız Dağları), Şiirler, Frunze, Kırgızstan 1969.

Men Körgön Cazdar (Benim Gördüğüm Baharlar), Şiirler ve manzumeler, Frunze, Mektep, 1970. Too cana Töö (Dağ ve Deve), Şiirler, Frunze, Mektep, 1973.

Bağıt (Yön), Şiirler, Frunze, Mektep, 1974.

Mezgil Küüsü (Zaman Bestesi), Şiirler, Frunze, Kırgızstan, 1977.

Mezgil-Tulpar (Zaman-Küheylan), Şiirler ve manzume, Frunze, Kırgızstan, 1979.

Aralıktar (Mesafeler), Şiirler ve manzumeler, Frunze, Kırgızstan, 1985.

Kanattuu Toolor (Kanatlı Dağlar), Şiirler ve manzumeler, Frunze, Mektep, 1987.

Şiirler

AKIN CANA ERDİK

Altın kazna - asıl oydu şilegen,
Akılınan ır saptarın kürögön,
Dalay uluu akındardın közü öttü
Kıyırına kılımdardın tünögön.
Alar azır uktap catat
Aziyanın boorun mazar cay kılıp.
Kańça zaman öttü alarga koşulup
Sanak cetkis kündör batıp, ay çıgıp.
Birok dagı...
Akın boluu cönündögü bir añız
Oozdon oozgo bizge cetti aytılp:

Ata uulun asıradı, östürdü,
Ardaktadı, erezege cetkirdi.
Aralattı eldi-cerdi, kalaanı
Aralattı cazda açılğan köp güldü.
Ata kasmin ulantıp
Aldıga col baştap keteer dep turdu.

Perzenti için tınbayt ata sanaası,
Al eköönün alıs bolçu arası.
Ata kasmin ulantpastan
Başka colgo tüşkөndüğün karaçı?! -
Okup alıp al Cusuptun ırların, -
"Akıl bolom" - dedi bir kün balası.
Uulunun bul tilegine
Atası anın karasa da kızığıp
"Oldo balam,
Minday oor iş keleer beken koluñan" -
Degen sözdü ayttı içten sızılıp!
Birok, ata uuluna ak col tiledi,
Atkarılsa kana caştın tilegi,

ŞAIR VE YİĞİTLİK

Altın hazine; asıl düşünceleri üreten,
Akıldan mısraları çıkaran,
Nice ulu şairler gözünü yumdu
Yüzyılların kenarına kurulup oturan,
Onlar şimdi uyumaktalar
Asya'nın ortasını mezar edinip,
Ne kadar zaman geçti onlara katılıp
Sayısız güneşler batıp, aylar çıkıp,
Fakat daha...
Şair olma hakkındaki bir rivayet
Ağızdan ağıza söylenip bize ulaştı:

Baba oğlunun baktı, büyüttü,
Üstüne titreyip ergenliğe ulaştırdı.
Tanıttı halkı vatani, şehri,
Tanıttı baharda açan birçok çiçeği.
Baba yolunu tutup
Bu şekilde devam eder diye düşündü.

Evladı için bitmez babanın düşüncesi,
O ikisinin uzak idi arası.
Babasının yolunu tutmayıp
Başka yola gitmesine baksana?!
Okuyunca o Yusuf'un şiirlerini;
"Şair olacağım" dedi bir gün oğlu.
Oğlunun bu isteğini
Babası ilginç bulsa da
"Peki yavrum,
Böyle ağır iş geli mi elinden"
Diye söyledi içi acıyıp!
Ancak baba oğluna başarı diledi,
Gerçekleşse keşke gencin dileği,

Akındıktın col-cobosun
Buga kimder üyrötöt?
Alga süröp alıp çıgat kim emi?!
Akın degen atagina caraşa
Azap-ıyı bar ekenin aldıda, -
Bul çaş göödök bilebi?!
Anda munu şakirttikke bereyin
Akın bolup tuulgan bolso cürögü!" -
Dep oylonup uulun bir kün eerçitip,
Basıp ötüp Ala-Toonun arasın,
Aritışıp Çüydün kenen talaasın,
Alıp kelip tapşırıptır
Cusup Balasaginga -
Akındıkka üyrötkün dep balasın.

Alıp kalıp akın Cusup
Akın bolom degen oşol balanı,
Atasının öçkön kezde karaanı,
Baştap kelip bak içine akırın
Aytkan eken aga mınday akılın:
"Karagım sen bul cagdayga karap al, -
Akın degen - düşmandardı bettegen
Aybatı zor baatırlarga barabar.
Kee birde sen sayıp cıksañ düşmandı,
Keede kayra sen bolosuñ caradar.
Coonu ceñüü bolboyt dayım oñunan,
Mınday oor iş kelgen emes eç kaçan
Korkoktordun kolunan!
Sen birinçi üyröngün -
Düşman çeñgen baatırlardıñ münözün.
Algaç özüñ andagın
Kanday işke caractuusuñ bir özüñ?
Öz eliñdin akıl kebin oyuña al,
Çaşoodogu talıkpagan küröşün!
Andan kiyin tirüülükütün
Emne ekenin bilesiñ?!
Coo kolunan eger caraat albasa,
Oşol cigit baatır bolo alabı?
Cürögü anın - akın sımal calındap,
Sezimine başkanıñ ot carabı?!
Baatır coogo attansa eli kaygıda,
Mertinse eger - baatır carı karaluu!
Aloolonup mahabattı dañktasa -
Akın carı - küyütünön caraluu.
Çaşoonun bul ayığışkan küröşü
Cañılbagan sabak bolsun saga bu!
Korgoy bilüü ar-namısın eliñdin -
Akındıktın eç kim bilbes sabagı!
Bul önörgö dalay adam asılğan,
Bırak dagı...
Kayratı aga cetken emes köbünün.
Erööldörgö cıkkın erdin birindey
Bul önörgö sayuu kerek ömürün.
Acıratıp turuu kerek ar ubak
Bul çaşoonun cındık menen tögünün.
Kana, buga emne deysiñ, karagım,
Tüpkürünö çöktüñ mınça sanaanın?
Akın cürök ilgap turat ar ubak
Ar bir sözdün cakşı cagin, camanın.
Atkarılıp keteer balkim küröşsöñ
Aldıga sen koygon uşul talabıñ" -
Degen tura akın Cusup murutun
Sıpaı sılap, közün tiktep balanın...

Şairliğin yolunu yordamını
Buna kim öğretecek?
Kim elinden tutup yol gösterecek?!
Şairliğin adına uygun olarak
Derdinin cefasının olacağını,
Bu acemi genç biliyor mu?!
Öyleyse onu cıraklığa vereyim
Şair olarak doğmuş ise yüreği!"
Diye düşünerek oğlunu yanına alıp,
Yürüyüp geçerek Ala Dağ'ın arasından,
Geçerek Çüy'ün geniş bozkırından,
Götürüp emanet etmiş
Yusuf Balasagin'a
Şairlik öğretmesi için oğluna.

Onu kabul edip şair Yusuf
Şair olmak isteyen çocuğu,
Babası gözden kaybolunca,
Yavaş adımlarla bir bağın içine götürüp
Vermiş ona şöyle bir öğüt:
"Aslanım, şu noktaya dikkat et,
Şair kişi, düşmana karşı çıkan
Heybetli baturlardan farksızdır.
Bazen sen yener isen düşmanı,
Bazen de sen alırsın yarayı.
Düşman yenmek her zaman kolay olmaz,
Böyle ağır iş gelmez hiçbir zaman
Korkakların elinden!
Sen ilk olarak öğrenmelisin
Düşmanları yenen baturların kişiliğini.
En başta kendini tanı
Hangi işe yatkın olduğun?
Kendi halkının değerlerini düşün,
Hayatta hiç zayıflamayan mücadeleni!
Ondan sonra dirliğin
Ne olduğunı anlayabilirsin?!
Düşman elinden eğer yara almazsa,
O delikanlı batur olabilir mi?
Onun yüreği, şair gibi alevlenip,
Başkalarının duygularını ateşleyebilir mi?
Halkı derhtiyken düşman üstüne atlanan batur,
Eğer kızarsa, baturun haykırışı korkunç!
Alevlenip aşkı methetse,
Şairin haykırışı derdinden yaralı.
Hayatın bu hiç bitmeyen güreşi,
Unutulmaz ders olsun sana bu!
Koruyabilmek ar namusunu halkın,
Şairliğin hiç kimsenin bilmediği dersi!
Bu hüner için nice insan uğraştı,
Ancak daha...
Gücü yetmedi buna çoğunun,
Öncü olarak çıkan bir yiğit gibi,
Bu hüner için harcamak lazım ömrü.
Ayırabilmek gerek her zaman
Bu hayatın gerçek ile yalanını.
Bu dediklerime ne diyorsun aslanım,
Dibine çöktün bunca düşüncenin?
Şair yüreği ölçüp tartar her vakit
Her bir sözün iyi tarafıyla kötüsünü.
Gerçekleşir belki mücadele edersen
Amaç edindiğin bu arzun"
Demiş şair Yusuf, bıyığını
Sıvazlayarak gözüne bakıp çocuğun...

Bul okuya bolgon deşet
Ot oynotup cürök menen sezimge,
Akın Cusup "Kut bilimdi"
Cazıp bütkön kezinde.

Andan beri saylardan suu köp aktı.
Mezgil - çirkin soolttu dalay bulaktı.
Dalay tataal zamandardı aralap
Bizge cetti "Kut bilim"
Sarptagan büt çaştık ötkür kuraktı.
Körsö Cusup bul dastanga beriptir
Caş ömürün kural kılıp kubattuu!

Güldü maktap cazgı çaşıl çöptögü,
Cıldızdardı dañktap ırdap köktögü,
Birok, bilbey bul önördün sırların
Bizge maalim dalay akın ötkönü...
Calbıraktay küzgü celge otolup,
Köbünün andan ünü bizge cetpedi.

Al mezgildin alıs kaldı karaanı.
Salıştırgım kelbeyt bugün saga anı.
Kantken menen kaçan bolso kerektilir
Cusup Balasagınдын
Akındarga koygon uluu talabı?!

Arasında arış körgön cıldardın
Mizi kayttı elge ayılçu sırlardın.
Calımı çok cazmakeyler köböydü
Cardılandı tabiti oygo ırlardın.
Poeziya - kuralı boldu biyликтin,
Baylık,
Mansap başkarıp turgan cırgaldın.

Eç karabay ıyman menen ırayga,
Camaçılup miñ ır cazıp bir ayda...
Erdik, erki cetpegender bugünkü
Bul önördü - cakın turgan Kudayga, -
Uçkunu çok saptar menen bulgaşıp
Tebeleştı tamanında ılayga!!

Mahabatka - "ölümün" dep calınıp,
Curttun atın,
Meken atın, -
Kolko kılıp calınıp,
Calgan cerden car salgandar,
Catat bugün canın sabap ak urup,
Akın degen ıyık attı
Kor kılğandar köböydü
Orden kılıp köödönünö tagınıp.

Isık ottuu kurlarına
Bayırkıday bölöp turat Cerdi Kün!
Dale bugün saktap kelet
Büt el saltın, eldigin.
Ooz köptürgön ıymanı çok sözdörgö
Tolup büttü Cer bugün?!
Akın bolom! - degen bardık çaştarga
Kaalar elem men bugün -
Cusup Balasagınдын,
Alıkuldun,
Erki menen erdigin!!

*Bu olay olmuş derler
Ateş saçıp yürek ile duyguya,
Şair Yusuf "Kutadgu Bilig'i"
Yazıp bitirdiği sırada.*

*Bunun üzerinden çok sular aktı.
Devirler kuruttu birçok bulağı.
Nice zor zamanlardan geçerek
Bize ulaştı "Kutadgu Bilig"
Sarfetmiş en güzel gençlik çağını.
Meğer Yusuf bu destana harcamış,
Genç ömrünü, alet ederek kuvvetli!*

*Çiçeği methedip baharın yeşil otlarındaki,
Yıldızları överek gökyüzündeki,
Ancak anlamayıp bu hünerin sırlarını
Bize malum, nice şairin geçtiği...
Yapraklar gibi güz rüzgârına kapılıp,
Çoğunun o zamandan ünü bize yetmedi.*

*O devrin uzakta kaldı hayâli.
Karşılaştırmak istemiyorum sana onu şimdi.
Her şekilde her zaman gereklidir
Yusuf Balasagun'un
Şairlere amaç olarak gösterdiği ulu talebi?!*

*İlerleyen yıllar içinde
Özelliği gitti halka söylenen sırların.
Sıradan kalemler çoğaldı
Fakirleşti fikir bakımından içeriği şüirlerin.
Şiir; aracı oldu hakimiyetin,
Zenginlik,
Makam, sahiplendiği mutluluğun.*

*Hiç bakmadan iman ile vicdana,
Yamayarak bin şiir yazıp bir ayda...
Yiğitliği, erki yetmeyenler bugünkü
Bu hüneri; yakın olan Allah'ı
Heyecansız mısralara bulaştırıp
Debelendiler tabanındaki çamurla!!*

*Aşka "ölürüm" diye yakarıp,
Milletin adını,
Vatanın adını;
Kalkan gibi kullanıp,
Yalandan söz söyleyenler,
Bugün hiçbir şey olmamış gibi,
Şair denen kutsal adı,
Ayak altına alanlar çoğaldı
Madalya yapıp göğsüne asıp.*

*Sıcak ateşli ışıklarıyla
Eskisi gibi kaplamakta güneş yeryüzünü.
Hâlâ bugün bile korumakta
Tüm halk geleneğini, birliğini.
Ağız dolusu imansız sözlerle
Doldu taştı yer bugün?!
Şair olacağım! diyen tüm gençlerin
Sahip olmasını ister idim ben bugün
Yusuf Balasagun'un,
Alıkul'un,
Erki ile yiğitliğine.*